

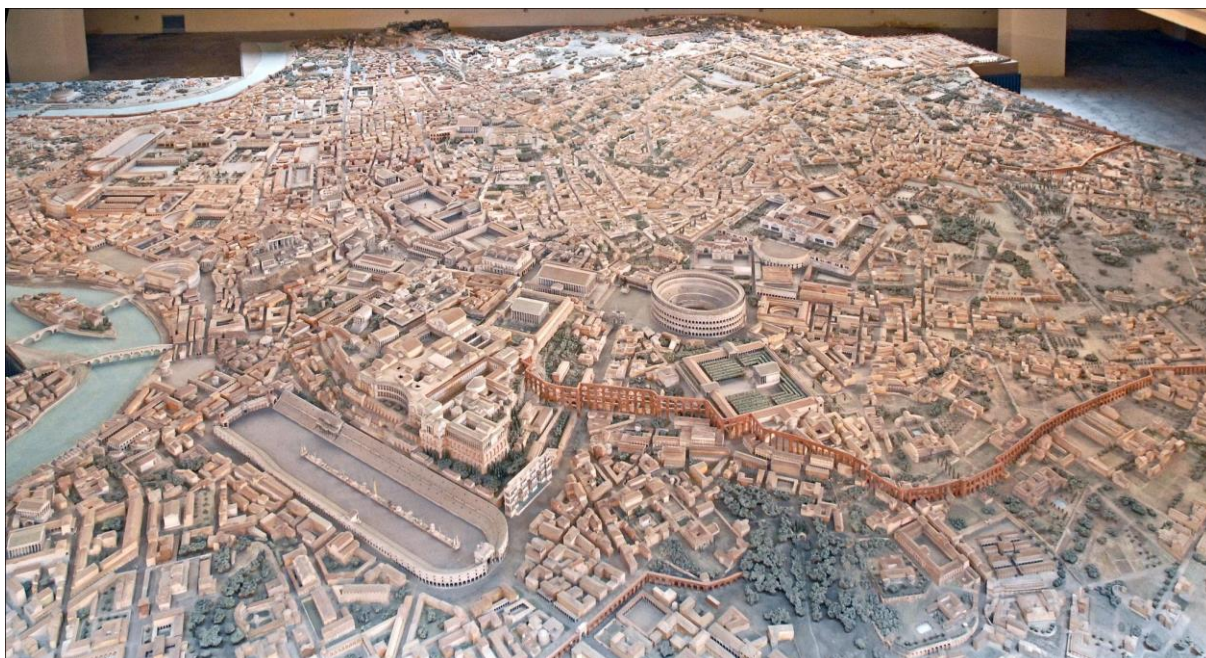

MINTA SZÓBELI TÉTEL

Négyévfolyamos történelem tehetséggyozdó

Történelemből a felvételizők tételeket húznak. A tételek tág témákat ölelnek fel és képekkel, forrásokkal, táblázatokkal stb. vannak kiegészítve. A mellékletek segítik a vizsgázókat a témához tartozó tartalmak felidézésében, emellett ha a vizsgázó elakad a téma kifejtésében a forrásokhoz kapcsolódó tanári kérdések rávezethetik a felvételizőt az elvárt tények, összefüggések felismerésére. Az alábbiakban három példát mutatunk arra, hogy a tételekhez kapcsolódó forrásokhoz milyen kérdések kapcsolódhatnak, amennyiben a felvételiző nem magától fejt ki az elvárható tartalmakat.

1. példa: Ókori Róma tételhez kapcsolódó képes melléklet (Róma makettje Kr.u. I.-II. század)

Kérdések:

- Említs két konkrét épületet, melyet felismersz a képről, miről nevezetesek ezek az épületek, milyen események zajlottak bennük?
- Melyik folyót ismered fel a képen, mi volt a folyó szerepe a város alapítóinak életében?
- Róma melyik korszakát ábrázolja a makett? (alapítás kora; császárkor; etruszk királyok kora)

2. példa: A magyarság őstörténete és államalapítása tételhez kapcsolódó szöveges forrás

A magyar a türkök egyik fajtája. Főnökük 20 ezer lovassal vonul ki. Vezérük neve Kende [kündü]. Ez azonban csak névleges címe királyuknak, minthogy azt az embert, aki királyként uralkodik fölöttük, Dzsulanak [gyula] hívják. Minden magyar a Dzsula

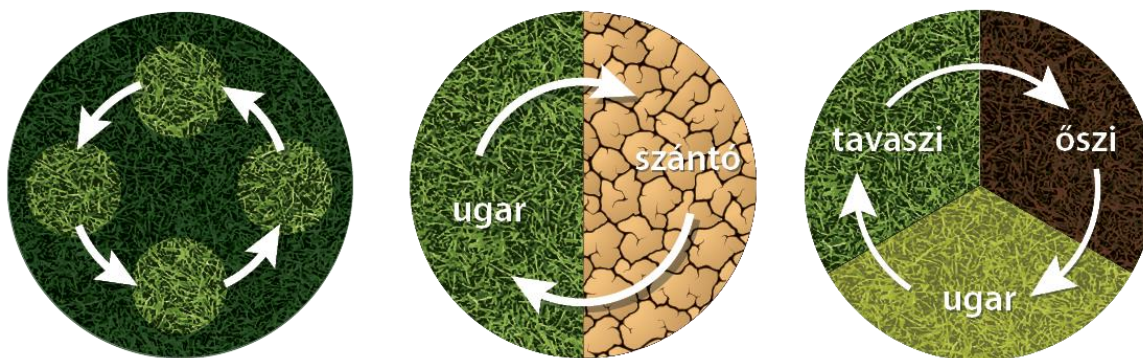
nevű főnökük parancsait követi háború dolgában, a védelem és más ügyekben. Sátraik vannak és együtt vonulnak a sarjadó fűvel és a zöld vegetációval. [...] A magyarok országa bővelkedik fákban és vizekben. Talaja nedves. Sok szántóföldjük van. Állandóan legyőzik a szlávokat, akik közel laknak hozzájuk. Súlyos élelmiszeradókat vetnek ki rájuk, és úgy kezelik őket, mint foglyaikat. A magyarok tűzimádók [a pogányok elnevezése az arab történetíróknál]. Meg-megrohanják a szlávokat, és addig mennek a foglyokkal a parton, amíg a bizánciak országának egy kikötőjéhez nem érnek [...] az eléjük menő bizánciakkal vásárt tartanak. Azok eladják nekik a rabszolgákat és vesznek bizánci brokátot, gyapjuszőnyegeket és más bizánci árukat.

(Részletek Ibn Ruszta földrajztudós munkájából. A kutatók a 870-es évekre teszik a feljegyzés keletkezését.)

Kérdések:

- Hogyan nevezi a forrás őseinket?
- Milyen életmódra utal őseink tekintetében a szöveg, olvasd fel a forrásból az erre utaló részletet!
- Mi a különbség a kündü és a gyula hatalma között a forrás alapján?
- Miből származik jelentős jövedelme őseinknek a forrás második felében leírtak szerint?

3. példa: A középkor gazdasága és társadalmi viszonyai tételhez kapcsolódó melléklet (földművelési módok fejlődése a középkorban)

Kérdések:

- Mit ábrázol a képsor, mit jelentenek az ugar, szántó, tavaszi, őszi feliratok?
- Mit jelentenek a nyílak az ábrán?
- Milyen technikai újításokat vezettek be a korszakban a mezőgazdaságban?
- Kik művelték a földet a középkori Európában, milyen kötelezettségeik voltak uraik felé?